

e
scriptures

perifèric
edicions

Col·lecció dirigida per Xulio Ricardo Trigo

1a edició: març, 2007

© Del text, 2007

Toni Mollà

© D'aquesta edició, 2007

Perifèric Edicions

C. Sèquia de Montcada, 13

46470 Catarroja (València)

Tel. 609 426 131. Fax: 961 270 038

e-mail: periferic@periferic.es

web: www.periferic.es

Disseny col·lecció: El gos pigall, SL

Fotografia coberta: Enrique Algarra

Maquetació: José María de Gracia Bonache

Impressió: Romanyà-Valls

ISBN: 978-84-935498-0-0

Dipòsit Legal: B-6118-2007

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència.

Toni Mollà

Al pas dels dies
Quadern d'entretemps

*A Manuel S. Jardí.
Per la seua amistat constant i lleial,
malgrat els “danys col·laterals” que això,
sovint, li ha comportat.*

L'any 2000 vaig publicar *Espill d'insolències*, el meu primer dietari, una selecció de textos corresponents als "quaderns" escrits entre 1992 i 1997. *Espill d'insolències* era segons la meua manera d'entendre les coses, un assaig clàssic: un llibre d'opinió amb voluntat literària expressa. Hi reflexionava sobre un ampli ventall de temes. Els uns més públics, com la situació política; uns altres més literaris, com les observacions sobre els mestres dietaristes i, finalment, uns tercers més propis del diari anomenat íntim.

Ara torne al vici de la "literatura confessional", a les proses més o menys apàtrides: escrits d'identitat híbrida entre els "papers privats" de què parla Enric Bou i la voluntat d'"intervenció pública" que reivindicava Joan Fuster per a les formes assagístiques. Quant a temes, hi ha una mica de tot com a la vida mateix. Biografia, lectures, viatges, maldecaps, pensaments despenjats o simples constatacions de l'aire del temps –del "meu" temps. A dies, es notaran uns aspectes; a dies, uns altres. Es tracta, al capdavall, de provar –de provar-me– la capacitat d'escriure de forma perseverant. Com un ta-

ller de pràctiques literàries artesanals. A voltes, un pur passatemp: “la literatura és sempre una fugida del tedi, i jo he combatut l’avorriment omplint paper”, va escriure Josep Pla.

El projecte general que inicie amb el nom genèric d’*Al pas del dies* té l’abast d’un any de calendari convencional: de setembre a agost, no importa de quin any concret. El *Quadern d’entretemps* que ara els presente correspon a la primera estació: la tardor, segons la meua comptabilitat particular. Així és com ho veig i així és com ho visc. La resta, si no hi ha cap novetat que ho impedisca, que espere que no, arribarà, precisament, *al pas dels dies*.

Toni Mollà
Meliana (l’Horta Nord), tardor de 2006

SETEMBRE

*La memòria és com un obrer que treballara per a
establir fonaments duradors enmig de les ones.*

MARCEL PROUST

15 de setembre

David Mamet és el guionista de *Wag the dog* (*La cortina de fum*), memorable pel·lícula de Barry Levinson, amb Dustin Hoffman i Robert de Niro, basada en la novel·la *American Hero*, de Larry Beinhart. Mamet ho va ser també de *Los intocables de Elliot Ness*, per a Brian de Palma. I d'aquella gran obra dramàtica que és *Gren Garry Glen Ross* en què coincideixen dos dels meus actors de reverència: Jack Lemmon i Kevin Spacey, mestre i deixeble preferit del mestre, respectivament, còmics i tràgics alhora. Totes les esmentades són obres de referència almenys per a una certa generació. Però David Mamet és l'autor així mateix d'*Al sur del Edén*, una mena de memòries sobre la seua residència voluntària, durant més de quaranta anys, a Vermont, potser l'estat més rural dels Estats Units d'Amèrica (EUA). Són notes tendres, a estones minimalistes, exquisides proses sobre una pàtria escollida, que és l'única veritablement càlida. En l'obertura del llibre, he trobat les paraules que necessitava per batejar amb aigua beneïda l'aventura d'aquest dietari que jo inicié ara i ací:

Septiembre, es entonces cuando el año da comienzo. Eso es lo que decimos los judíos, y eso es lo que decimos los dramaturgos y lo que dicen los escolares. El año da comienzo cuando vuelve el frío. Supone el inicio de la actividad intelectual. El día, como en la Biblia, empieza al anochecer: no en el momento del nacimiento, en primavera, sino con la concepción. En otoño. Caen la hojas de los árboles, empujadas por los nuevos brotes. Es entonces cuando da comienzo el año.

Jo també pense que la vida s'engendra a les portes de la caiguda del pàmpol. Això, a alguns, els deu semblar més natural que ho faça a la primavera, amb l'esclat de la natura i tota aquella imatge que els poetes romàntics han convertit en targeta postal. L'estiu, per a mi, és només un parèntesi: una pura il·lusió de l'esperit. La vida que m'agrada comença amb el retorn al temps pautat, que és la regla de la meua existència. La tardor, segons el significat simbòlic, és el temps darrer, l'avant-sala del traspàs que representa l'hivern. Però jo no ho he vist mai així. Ni de menut ni ara, vora la cinquantesena, a la primeria de la tardor, com si diguérem. A la primavera s'inicia, amb una fatalitat inexorable, el temps infecund, especialment en aquests països en què patim un sol ardent que bada les pedres. El juny ja és insofrible. El juliol i l'agost, autèntics cataclismes per a la vida productiva. Només un colp de sol africà explica l'eufòria canicular del personal. La vida es paralitza i els amics s'embarquen en viatges incòmodes i exòtics, to-

talment fora de punt. L'efecte de la insolació els fa creure que la reencarnació és assolible per uns dies. Per contra, jo torne exultant de les vacances d'estiu, ple de vida i de promeses, que ve a ser el mateix. Conec moltes persones que es deprimeixen del retorn a la quotidianitat. És gent inundada de temors, ofesa davant del seu destí. Jo espere amb deler la tornada: és una porta que s'obri, un luxe incert per encetar. De menut, m'encisava triar els quaderns del nou curs escolar, estrenar els llibres de text que mon pare folrava amb sentit artesanal, i traure punta a les llapisseres i als colorins. A hores d'ara, observe, si bé ho pense, rutines semblants, equivalents. Aquest quadern que inaugure n'és la prova de càrrec. L'apunt de dietari respon al mite de l'etern retorn a una infància més arcàdica com més temps passa, quasi literària. Al capdavant, ací estic, escolar en excedència per l'edat biològica, davant de vostès, el dia de cap d'any, mirant d'escriure quatre ratlles que expliquen –que m'expliquen– el pas inflexible dels dies. Saturat, però, de somnis i d'esperances, militant de l'optimisme més tenaç.

La felicitat és una utopia, sovint només de paper. D'ací la importància dels somnis i de la ficció –literària o no. Temps hi haurà per a la mentida i la desgràcia, aigües tèrboles on solem viure sense remei. L'optimisme del demà és una exigència moral, una forma de resistència davant de la lucidesa, gràcies a Déu passatgera, que ens amarga de tant en tant. Contra el somriure macabre d'un passat que ens acaça en forma de nostàlgia insana. Així ho vull creure davant d'un full pletòric de quimèriques possibilitats. En un altre temps, he viscut sovint

esclau de la memòria i de l'enyor. Ara només trobe paranys i ressentiments allà on abans buscava l'escalfor de la melangia. El record és un camí empedrat de perversions i de renúncies. Les paraules quedaran en l'aire –sobre el paper, ben dit. Per això, jo, fugitiu crònic i tenaç, m'enganxe a l'escriptura com la darrera post de salvació davant del vertigen del calendari convencional. Per parar-lo, ni que siga metafòricament, després d'un dia càlid i lluminós, avui, quinze de setembre, l'endemà del final de les Festes Patronals del meu poble. Amb l'únic interès de saber-me viu, pose fil a l'aguilla. Aquests apunts seran les píndoles vitamíniques que miraré de prendre cada dia, malalt esforçat d'esperança. Són les onze tocases de la nit. Acabe de tornar de la piscina on avui mateix he començat un curs de natació terapèutica per un parell d'hèrnies lumbar. Tinc la porta del balcó oberta. Entra una fresca agradable que anuncia l'esperada tardor. En la plaça de baix, dos enèrgums juguen al futbol amb un pot de Coca-cola i celebren els gols contra una porta metàl·lica amb una eufòria histèrica. M'esforce a no fer-los cas, mentre escolte *l'Autum in New York* interpretat per Ella Fitzgerald i Louis Armstrong.